MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF

ANNA FELICE

Seduta tas-7 ta' Jannar, 2015

Citazzjoni Numru. 533/2005

Alfred Azzopardi

vs

Twanny Borg

Il-Qorti:

Rat ic-citazzjoni mressqa minn Alfred Azzopardi li permezz taghha wara li gie premess illi:

Il-konvenut huwa debitur tal-attur fis-somma ta' sitta u ghoxrin elf, seba' mija u tlettax-il lira u disa' u tletin centezmu (Lm26,713.39), bilanc ta' somma akbar, prezz ta' prodotti agrikolari u ta' kaxex lilu mibjugha u konsenjati kif jidher mid-dokumenti hawn mehmuza.

Il-konvenut ghalkemm imsejjah kemm-il darba biex ihallas, baqa' ma hallasx.

Intalbet din il-Qorti biex:

1. Tikkundannah ihallas lill-attur is-somma ta' sitta u ghoxrin elf, seba' mija u tlettax-il lira u disa' u tletin centezmu (Lm26,713.39) minnu dovuta kif permess.

Bl-imghax mill-konsenja sal-hlas effettiv u bl-ispejjez inkluzi dawk ta' l-ittra ufficjali tal-31 ta' Mejju 2002.

Rat id-dokumenti annessi.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut li in forza taghha eccepixxa illi:

In linea preliminari, l-eccipjent jecepixxi li huwa ma giex innotifikat bid-dokumenti imsemmija fil-lista tad-dokumenti mac-citazzjoni hekk kif tirrikjedi l-ligi.

Preliminiarjament ukoll, l-eccipjent jecepixxi illi l-attur naqas milli fic-citazzjoni mressqa minnu jikkonforma ma' dak li jipprovdi l-Artikolu 174(2)(a) tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta.

L-eccipjent jecepixxi illi huwa gia' hallas dak li kien dovut lill-attur u m'ghandu jaghti xejn aktar lill-attur u dana hekk kif se jkollu l-opportunità jipprova l-eccipjent waqt it-trattazzjoni ta' din il-kawza.

Minghajr ebda pregudizzju ghas-sueccepit, l-eccipjent jecepixxi illi l-ammont mitlub mill-attur huwa fi kwalunkwe kaz wiehed esagerat.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri hekk kif permessi mill-ligi.

Semghet xhieda viva voce.

Rat l-affidavit prodotti.

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet finali mressqa mill-partijiet.

Rat l-atti kollha.

Rat li l-kawza thalliet ghas-sentenza.

Ikkunsidrat illi permezz ta' din il-kawza Alfred Azzopardi qed jitlob lil din il-Qorti tikkundanna lil Twanny Borg ihallsu l-ammont ta' flus li ghandhom dovuti lilu bhala hlas ta' prodotti agrikoli lilu mibjugha.

Jirrizulta illi Alfred Azzopardi li huwa pitkal, kien ibiegh prodotti agrikoli lil Twanny Borg. Dan tal-ahhar kien ibiegh il-bicca l-kbira taghhom lill-Gvern peress illi kien rebah tenders biex jissuplixxi sptarijiet u l-habs. Il-hlas ma kienx ikun regolari u ghalhekk wara xi zmien Alfred Azzopardi ma kompliex ibieghlu. Twanny Borg isostni li ma baqaghlu jaghti xejn aktar.

Il-Qorti tibda biex tikkonsidra l-ewwel zewg eccezzjonijiet ta' natura preliminari li dwarhom ma ngiebet ebda prova u lanqas ma saret ebda referenza ghalihom fin-nota ta' sottomissjonijiet finali tal-konvenut. Ghal fini ta' kompletezza il-Qorti qeghda tiskartahom stante li ma nghatat ebda hjiel ghal xiex kienu qeghin jirreferu.

Ghal dak li jirrigwarda l-mertu, l-Art. 562 tal-Kap. 16 jipprovdi illi:

> *"Bla hsara ta' kull disposizzjoni ohra tal-ligi, l-obbligu tal-prova ta' fatt imiss dejjem lil min jallegah."*

Huwa ritenut inoltre illi:

> *"In tema legali jigi osservat li huwa principju assodat fil-gurisprudenza li f'kaz ta' zewg verzjonijiet diametrikalment*

opposti u li jkunu plawsibbli jew possibbli dan jiffavorixxi l-konvenuti in bazi ghal principju li onus probanti incumbit ei qui dicit non ei qui negat. Huwa l-attur li jrid jipprova l-fatti minnu premessi u allegati fic-citazzjoni. Mill-banda l-ohra pero', il-grad ta' prova rikjest fil-kamp civili, b'differenza minn kawzi kriminali fejn il-ligi tesigi li l-prova tal-htija ghandha tirrizulta minghajr dubju ragonevoli, fil-kamp civili huwa bizzejjed li jkun hemm certezza morali f'mohh il-gudikant. Din ic-certezza morali rikjesta f'kawza civili hija l-effett tal-bilanc tal-probabilitajiet. Mera possibilità mhux sufficjenti biex tirradika r-responsabilità civili" – (Giordmaina Medici et vs Rizzo – 28.4.2004)

Huwa konsistentement ribadit illi min jallega pagament ghandu jippruvah ghas-sodisfazzjon tal-Qorti.

*"Qabel kull riflessjoni li jehtiegilha ssir fuq il-provi akkwiziti ma jkunx inopportun jekk jigi ri-affermat il-principju illi fejn konvenut jikkontraponga difiza bazata fuq hlas bi kwalsiasi mod l-oneru tal-prova tal-pagament jew kompensazzjoni hu fuq id-debitur konvenut li jallegah. Hu wkoll generalment accettat illi f' kaz ta' dubju dan kellu jkun rizolt favur l-attur kreditur li ma kellux dan l-istess oneru (**Vol. XXXV P III p 604**)."* – (Cefai vs Xuereb) (Prim'Awla 28.1.2004)

Il-Qorti qieset il-provi kollha prodotti fid-dawl tal-principji fuq esposti. Ikkunsidrat partikolarment ix-xhieda tal-komputista David Pace, accountant tal-attur li kkonferma li l-konvenut huwa debitur tal-attur fl-ammont ta' LM22,430.79 ghal frott u haxix u Lm428.60 ghal 1862 kaxxa li fih gie konsenjat il-prodott. (Ara fol. 318)

Dawn il-figuri gew konfermati mid-dokumenti AGR1 (in atti a fol. 507) li huwa dokument mahrug mid-dipartiment tal-agrikoltura u li jispecifika precizament il-metodu li bih ikun gie kreditat il-kont tal-pitkal. Il-Qorti tinnota li waqt il-bejgh fil-pitkalija, rapprezentant tad-dipartiment governattiv, jinnota n-negozju li jsir bejn il-pitkal u l-bejjiegh. Din l-informazzjoni tigi trasmessa direttament mid-dipartiment lil APS Bank li jipprovdi s-servizzi bankarji kollha relatati mal-pitkalija. Il-Bank, ghalhekk ikollu record preciza tan-negozju ta' kull pitkal ma' kull bejjiegh.

Il-hlas ghax-xoghol isir b'wiehed minn zewg metodi – jew ihallas il-bejjiegh (hawker) ghal dak li jkun xtara (method 1). Fin-nuqqas, il-Bank jiddebita l-kont tal-pitkal innifsu sabiex ikun jista' jithallas il-bidwi tal-prodott (method 2). Din is-sistema giet ampjament spjegata fil-Qorti kemm mir-rapprezentant tad-Dipartiment tal-Agrikoltura (ara fol. 333) kif ukoll minn rapprezentant ta' APS Bank (ara fol. 340). Id-dokument ufficjali fuq imsemmi juri l-ammonti kollha li spiccaw gew debitati lill-kont tal-attur (method 2).

Dawn il-provi dokumentarji ma gew kontradetti b'ebda mod mill-konvenut u ghaldaqstant il-Qorti tqis li fic-cirkostanzi it-talba tal-attur hija pruvata sal-grad rikjest mill-ligi u jisthoqqilha li tigi milqugha.

Ghaldaqstant il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet kollha tal-konvenut, tilqa' t-talba ta' Alfred Azzopardi u tikkundanna lil Twanny Borg ihallas lil Alfred Azzopardi is-somma ta' €62,242.19c (tnejn u sittin elf, mitejn u tnejn u erbghin Ewro u dsatax-il centezmu) ekwivalenti ghal

Lm26,713.39 (sitta u ghoxrin elf, seba’ mija u tlettax-il Ewro u disa’ u tletin centemzu) bl-imghaxijiet u spejjez kif mitluba fic-citazzjoni.

L-ispejjez tal-kawza jithallsu minn Twanny Borg.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------